

GEOGRAFIJOS VALSTYBINIO BRANDOS EGZAMINO ANTROS DALIES SAMPROTAUJAMO POBŪDŽIO TEKSTO (GEOGRAFIJOS ARGUMENTUOTO TEKSTO) KŪRIMO UŽDUOTIS IR JOS ATLIKTYS

UŽDUOTIS

Remdamiesi pateiktu šaltiniu, sukurkite argumentuotą tekstą šia tema:

„Ar turizmo sektorius gali priklausyti nuo Europos žaliojo kurso?“

Šaltinis. *Europos žaliojo kurso tikslai.*



<https://lithuania.representation.ec.europa.eu/>

ATLIKTYS

Mokinio darbas nr. 1

Turizmo sektorius yra vienas iš svarbiausių ekonomikos sektorių daugelyje Europos šalių. Europos žaliojo kurso iniciatyva, kurią 2019 metais pristatė Europos Sąjungos Komisija, siekia sukurti tvarią Europos ekonomiką, kurioje būtų mažinamas anglies dvideginio išmetimas, skatinamas aplinkos apsaugos ir darnaus vystymosi principų laikymasis. Šio plano tikslas – tapti pirmąja pasaulio žaliaja (ekologiškąja) ekonomika iki 2050 metų. Turizmas, esantis tiesiogiai susijęs su aplinkos išteklių naudojimu ir aplinkos apsauga, gali būti vienas iš sektorių, kuris paveikiamas Europos žaliojo kurso įgyvendinimo. Šiame tekste nagrinėsiu, kaip ir kodėl turizmo sektorius gali priklausyti nuo Europos žaliojo kurso.

Europos žaliojo kurso tikslai yra ypač svarbūs ne tik aplinkos apsaugos požiūriu, bet ir ekonominėje perspektyvoje. Turizmas yra vienas iš didžiausių ekonominių sektorių Europos Sąjungoje, generuojantis darbo vietų ir pajamų milijonams žmonių. Tačiau reikia atkreipti dėmesį į tai, kad šis sektorius turi didelį potencialą tapti tvariu ekonominio augimo varikliu, kuris prisidės prie Europos žaliojo kurso tikslų įgyvendinimo. Vienas iš būdų, kaip turizmas gali prisidėti prie šių tikslų, yra skatinant ekoturizmą. Ekoturizmas yra tvarus turizmo modelis,

kuris pabrėžia natūralios aplinkos apsaugą ir vietos bendruomenių įtraukimą. Pavyzdžiui, nacionaliniai parkai ir gamtos rezervatai gali būti populiarūs ekoturizmo objektai, kurie ne tik pritraukia turistus, bet ir prisideda prie gamtos išsaugojimo bei vietos ekonomikos augimo. Statistikos duomenimis, šalyse, kuriose aktyviai skatinamas ekoturizmas, pastebimas tvaraus turizmo sektoriaus augimas ir didesnė aplinkos apsauga. Be to, turizmas gali padėti skatinti tvarių transporto priemonių naudojimą. Europos žaliasis kursas kelia tikslus, sumažinti žalingą transporto sektoriaus įtaką aplinkai. Turizmo sektorius turi galimybę prisidėti prie šių pastangų, skatinant viešojo transporto naudojimą ir elektromobilių nuomą turistams. Pvz., Švedijoje, kur yra aktyviai skatinama elektromobilių naudojimas turizmo sektoriuje, pastebėtas elektromobilių nuomos paslaugų paklausos augimas.

Turizmas gali turėti tiek teigiamą, tiek neigiamą poveikį natūralioms aplinkoms, ir todėl svarbu skatinti tvaraus turizmo praktikas. Turizmas gali prisidėti prie gamtinių teritorijų išsaugojimo ir biologinės įvairovės apsaugos. Kai turistai lanko gamtinius rezervatus, nacionalinius parkus ar kitas pažeidžiamas gamtos vietas, dažnai investuojama į šių vietų priežiūrą ir apsaugą. Pvz., Ispanijoje, kuri yra viena iš populiariausių Europos turizmo vietų, padidinus gamtinių rezervatų ir nacionalinių parkų lankomumą, pastebėtas biologinės įvairovės išsaugojimo didėjimas. Tačiau taip pat svarbu atkreipti dėmesį į galimą neigiamą poveikį. Didelis turistų skaičius gali pakenkti pažeidžiamoms gamtos vietoms, sukeliant dirvožemių eroziją, biologinės įvairovės nuostolius ir kitus aplinkos pažeidimus. Tam galima priešintis griežtomis reguliavimo priemonėmis, kurios kontroliuotų lankomumo lygį ir skatintų tvarias turizmo praktikas. Pavyzdžiui, Galapagų salos yra vienas iš geriausiai žinomų ekoturizmo pavyzdžių. Šios salos yra gyvenamasis daugybei endeminių rūšių, kurios negyvens jokiaje kitoje vietoje pasaulyje. Siekiant išsaugoti šią unikalios biologinės įvairovės vietą, įvestos griežtos lankymo ribojimo priemonės, o turistų skaičius reguliuojamas. Tai yra puikus pavyzdys, kaip galima derinti turizmą su biologinės įvairovės išsaugojimu.

Visi šie argumentai rodo, kad turizmo sektoriaus vaidmuo įgyvendinant Europos žaliojo kurso tikslus yra reikšmingas. Tačiau svarbu pabrėžti, kad ši sritis taip pat gali susidurti su iššūkiais, tokiomis kaip investicijos, kad galėtų įgyvendinti darnaus vystymosi principus. Bendradarbiavimas tarp turizmo pramonės, valstybinių institucijų ir visuomenės yra esminis siekiant užtikrinti, kad turizmas prisidėtų prie Europos žaliojo kurso įgyvendinimo, o ne prie jo kliūčių. (494 ž.)

Įvertinimas – aukštesnysis lygis: 14 taškų

KOMENTARAS

Kriterijus	Taškai	Surinkta taškų	Komentaras
1. Probleminio klausimo supratimas	1–2	2	Suprasta probleminio klausimo esmė. Įvestis, atsakymo tekstas ir apibendrinimas pagrįstai susieti tarpusavyje bei su turizmo ir Europos žaliojo kurso kontekstu.
2. Argumentuoto teksto struktūra	1–2	2	Atsakymą sudaro visos argumentuoto teksto dalys: įvestis, atsakymo tekstas, apibendrinimas. Tikslinga, aiškiai suformuluota ir su analizuojamu klausimu susijusi įvestis. Argumentais pagrįstas, išplėtotas, logiškai interpretuotas, į pastraipas suskirstytas atsakymo tekstas. Argumentais pagrįstas apibendrinimas.

3. Žinios ir jų taikymas: 3.1. terminologija ir dalykinės sąvokos; 3.2. gamtinių ir visuomeninių įvykių, procesų ir reiškinių interpretavimas	1–2	2	Tinkamai vartojama geografinė terminologija (nacionalinis parkas, rezervatas, saugomos teritorijos, dirvožemio erozija, turizmo sektorius) ir su nagrinėjama tema susijusios dalykinės sąvokos (ekoturizmas), pritaikytos fundamentalios geografinės žinios (biologinė įvairovė, ekosistema), logiškai ir aiškiai pateiktas Europos žaliojo kurso poveikis turizmui.
	1–2	2	Geografiškai teisingai interpretuojami gamtiniai ir visuomeniniai įvykiai (didėja ekologinio turizmo mėgėjų), procesai (ekoturizmas skatina saugomų teritorijų, ekologiškesnių transporto būdų kūrimą) ir reiškiniai (kelionių tikslų pokyčiai).
4. Probleminio klausimo argumentavimas: 4.1. problemos analizė, priežasties ir pasekmės vertinimas; 4.2. teigiami ir neigiami gamtinių ir visuomeninių įvykių, procesų bei reiškinių vertinimai.	1–2	2	Problema analizuojama, pateikiant priežasties ir pasekmės vertinimą (šalyse, kur skatinamas ekoturizmas, didesnė aplinkos apsauga, per didelis turizmo poveikis ekosistemoms sukelia problemų), grindžiamą tinkamais argumentais (turizmas gali prisidėti prie Europos žaliojo kurso, skatinant ekoturizmą) ar pavyzdžiais (Švedijos elektromobiliai, Galapagų salos).
	1–3	3	Analizuojant atskiras Europos žaliojo kurso strategijas, pateikiami tiek pozityvūs, tiek negatyvūs gamtinių ir (ar) visuomeninių įvykių bei reiškinių vertinimai (pvz., saugomų teritorijų steigimas ne tik padės išsaugoti / atkurti gamtinį ir kultūrinį kraštovaizdį, taps turistų traukos objektu, bet griežtesni gamtos saugos reikalavimai gali apriboti turistinių objektų lankymą). Aiškiai pateikiamas kritiškas problemų ir jų sprendimų vertinimas (pvz., tvarumo propagavimo poveikis turizmo plėtrai).
5. Apibendrinimas arba išvados	1–2	1	Apibendrinimas susijęs su probleminiu klausimu ir paremtas rašinyje išdėstytais argumentais, tačiau pasigendama didesnių Europos žaliojo kurso tikslų ir turizmo sektoriaus plėtros sąsajų.
Iš viso	15	14	

Mokinio darbas nr. 2

Tarša, kurios tiesioginis padarinys yra klimato kaita ir globalinis atšilimas, yra visam pasauliui aktuali problema, kurios sprendimas yra vis dažnesnė pokalbių, konferencijų, streikų ir kitų visuomenės komunikavimo būdų tema. Šios problemos mastas yra sunkiai aprėpiamas, todėl pavienių žmonių iniciatyva yra itin sunku padaryti teigiamą poveikį planetos gerovei. Taigi ši našta krenta ant valstybių valdžios, tarptautinių organizacijų ir susivienijimų pečių. Europa – vienas iš labiausiai taršos problema besirūpinančių žemynų, taigi norint išspręsti globalinio atšilimo problemą čia buvo iškelta idėja – nusistatyti tikslus, kuriuos įgyvendinus turėtume bent žingsniu priartėti prie švarios ir sveikos planetos vizijos. Skambiu „Europos žaliojo kurso“ pavadinimu įvardinamas projektas turėtų apimti bene visas gyvenimo sritis ir jose įvesti Žemės tausojimo pobūdžio pokyčius. Be jokios abejonės, Europos žaliasis kursas neaplenks ir turizmo sektoriaus.

Europos žaliojo kurso tikslai apima daugybę sferų, nuo kurių yra priklausomas turizmo sektorius, taigi akivaizdu, jog norint įgyvendinti išsikeltus reikalavimus neišvengiamai įvyks pokyčiai turizmo sferoje. Nors Europos žaliojo kurso tikslai yra ganėtinai abstrakčiai suformuluoti, kiekvienas žmogus gali įsivaizduoti, kokie pokyčiai turėtų būti įgyvendinti, kad tikslas būtų pasiekiamas. Pavyzdžiui po pavadinimu „gamtos tausojimas“ gali slypėti skirtingi šio reiškinio aspektai. Galbūt tai reiškia, kad ateityje turėtų būti įkuriama daugiau natūralios gamtos rezervatų ar draustinių, o juose taikomos taisyklės – griežtinamos. Tokiu būdu būtų užtikrinama didesnė unikalios ar nykstančios gamtos apsauga. Kadangi didelę dalį turistų traukia būtent gamtiniai svečių šalių objektai, didelė tikimybė, jog šis pokytis neigiamai paveiktų turizmą – žmonės būtų mažiau linkę rinktis tokius kelionės tikslus, kuriuose yra sunkiau patekti į saugomas teritorijas, o ir čia patekus reikėtų elgtis itin apdairiai.

Priešingą poveikį galėtų turėti tikslas, pavadinimu „investicijos į tvaresnį ir pažangesnį judumą“. Tai reiškia ne tik jau naudojamo transporto pritaikymą tvaresniam veikimui, tačiau ir investicijas į mokslo pažangą ir galbūt išrandamus visiškai naujus judėjimo būdus, kurie gali tapti turistų traukos objektu. Galima paminėti greituosius traukinius Japonijoje – jie, nors nėra pagrindinis daugelio atvykstančių turistų tikslas, tačiau užsieniečius labai intriguoja ir daugeliui jų tampa vertų išbandyti pramogų sąrašo dalimi. Taigi naujų, ekologiškesnių ir pažangesnių transporto būdų kūrimas ne tik prisideda prie klimato kaitos problemos sprendimo, bet ir pakeičia vietinių žmonių judėjimo įpročius bei prisideda prie turizmo sektoriaus uždirbamo pelno.

Dar vienas Europos žaliojo kurso punktas, kuris gali turėti įtakos turizmo sektoriaus ateičiai – „taršos mažinimas“. Inovatyvūs būdai sumažinti taršą, pavyzdžiui, didžiuosiuose Europos miestuose, galėtų pritraukti į juos daugiau turistų, kadangi didelė dalis juos aplankusių žmonių išskiria didžiausią jų trūkumą – taršą, ypač toliau nuo miesto centro esančiuose rajonuose. Taigi taršos mažinimas lankytinose vietose galėtų suaktyvinti turizmą, išplėsti lankytinų objektų sąrašą įtraukiant ir nepatraukliuose rajonuose esančius objektus ir net sukurti daugiau darbo vietų vietiniams gyventojams.

Galiausiai vien tai, jog užsienio valstybėse yra vykdomas Europos žaliasis kursas, galėtų pritraukti į jas daugiau turistų. Socialiai atsakingi turistai, sužinoję, kad valstybės vykdo tokį projektą, būtų labiau linkę keliauti būtent į šias šalis. Net ir mažiau ekologija besidominčių žmonių dėmesį galima pritraukti reklamomis ar kitomis publikacijomis apie kelionių tvarumą ar naujoves, susijusias su ekologija. Nors ir nebūtų svariausias argumentas, tačiau tvarumas gali prisidėti prie kelionės tikslo patrauklumo daugeliui turistų, tad toks marketingo būdas galėtų nežymiai paveikti turizmo apimtį.

Taigi Europos žaliasis kursas, apimantis daugelį gyvenimo sričių, ne tik naudingas kovojant su globaliniu atšilimu ir kitomis klimato kaitos keliamomis problemomis, bet ir gali turėti reikšmingą poveikį turizmo sektoriui. Pokyčiai, daromi tvarumo vardan, gali turizmą paveikti neigiamai, tačiau aš matau daugiau teigiamų šių inovacijų aspektų. Kryptingai veikiant žaliojo kurso įgyvendinimo link gali būti pritraukiama daugiau turistų, sukuriama daugiau lankytinų objektų ir didinamas turizmo sektoriaus uždirbamas pelnas. Galų gale, yra akivaizdu, jog švarti planeta yra daug kilnesnis ir aktualesnis tikslas, todėl net jei ir turizmo sektorius būtų paveikiamas neigiamai, prioritetas turėtų būti teikiamas ekologinių problemų, kurias ignoruojant jos galėtų tapti pražūtingomis, sprendimui, o ne pramogoms ir rekreacijai. (604 ž.)

Įvertinimas – aukštesnysis lygis: 15 taškų

KOMENTARAS

Kriterijus	Taškai	Surinkta taškų	Komentaras
1. Probleminio klausimo supratimas	1–2	2	Puikiai suprasta probleminio klausimo esmė. Įvestis, atsakymo tekstas bei apibendrinimas pagrįstai susieti tarpusavyje bei su analizuojamo klausimo kontekstu.
2. Argumentuoto teksto struktūra	1–2	2	Atsakymą sudaro visos argumentuoto teksto dalys: įvestis, atsakymo tekstas, apibendrinimas. Tikslinga, aiškiai suformuluota ir su analizuojamu klausimu susijusi įvestis. Argumentais pagrįstas, išplėtotas, logiškai interpretuotas, į pastraipas suskirstytas atsakymo tekstas. Išsamus ir argumentais pagrįstas apibendrinimas.
3. Žinios ir jų taikymas: 3.1. terminologija ir dalykinės sąvokos; 3.2. gamtinių ir visuomeninių įvykių, procesų ir reiškinių interpretavimas.	1–2	2	Tinkamai vartojama geografinė terminologija (rezervatas, draustinis, saugomos teritorijos, turizmo ištekliai, transportas, turizmo sektorius) ir su nagrinėjama tema susijusios dalykinės sąvokos (gamtos tausojimas, tvaresnis ir pažangus judumas, taršos mažinimas), logiškai ir aiškiai pateiktas Europos žaliojo kurso poveikis turizmui.
	1–2	2	Geografiškai teisingai interpretuojami gamtiniai ir visuomeniniai įvykiai (naujos saugomos teritorijos, turizmo ištekliai, transporto priemonės), procesai (didės unikalios ar nykstančios gamtos apsauga, investicijos, kuriant ekologiškesnius ir pažangesnius transporto būdus, taršos mažinimas) ir reiškiniai (kelionių tikslų ir kryptų pokyčiai, žaliasis kursas, kaip paskata kelionėms iš kitų žemynų).
4. Probleminio klausimo argumentavimas: 4.1. problemos analizė, priežasties ir pasekmės vertinimas; 4.2. teigiami ir neigiami gamtinių ir visuomeninių įvykių, procesų bei reiškinių vertinimai.	1–2	2	Problema analizuojama, pateikiant priežasties ir pasekmės vertinimą (griežtės reikalavimai, keisis kelionių tikslai ir kryptys, tvaresnės transporto priemonės keis žmonių keliavimo įpročius), grindžiamą tinkamais argumentais ar pavyzdžiais (Europos miestai pritrauktų daugiau turistų, sumažinus taršą), Lietuvos ir (ar) pasaulio aktualijomis (Japonijos greitieji traukiniai – turizmo išteklius).
	1–3	3	Analizuojant atskiras Europos žaliojo kurso strategijas, pateikiami tiek pozityvūs, tiek negatyvūs gamtinių ir (ar) visuomeninių įvykių bei reiškinių vertinimai (pvz., saugomų teritorijų steigimas ne tik padės išsaugoti /

			atkurti gamtinį ir kultūrinį kraštovaizdį, taps turistų traukos objektu, bet griežtesni gamtosaugos reikalavimai gali apriboti turistinių objektų lankymą). Aiškiai pateikiamas kritiškas problemų ir jų sprendimų vertinimas (pvz., tvarumo propagavimo poveikis turizmo plėtrai).
5. Apibendrinimas arba išvados	1–2	2	Apibendrinimas susijęs su probleminiu klausimu ir paremtas rašinyje išdėstytais argumentais.
Iš viso	15	15	